

HÄR & NU

Arbetet med näringslivet får extra uppmärksamhet!

Du håller ett specialnummer av Här&Nu i din hand. Temat är näringsliv och vi vill lyfta en del av allt spännande och utvecklande som sker i vår kommun och samtidigt ge information till dig som är eller vill bli företagare.

Vi vet att ett väl fungerande samarbete mellan näringsliv och kommunorganisation bidrar till positiv samhällsutveckling och en hållbar lokal och regional tillväxt. För att främja en bra utveckling vill vi från kommunens sida särskilt sätta fokus på effektiv kommunal service, kompetensförsörjning, stark platsattraktivitet, bra infrastruktur (fysisk och digital) och en konstruktiv dialog.

Vi befinner oss i en turbulent tid sedan coronapandemin tvingat oss att ändra våra vanor och beteenden. Vi fick uppleva att butikshyllorna tömdes på produkter som vi ser som självklart att vi har god tillgång på. Vi har turstat lokalt och förhoppningsvis hittat nya, favoritplatser i kommunen. Att många stannat hemma under semestern är något som vår besöksnäring kan intyga.

Corona har dock även inneburit till att en del företag har haft det svårare och en del betydligt svårare. Från kommunens sida har vi försökt att göra det vi kan för att stötta näringslivet. Hyresreducering, information om stöd och insatser som går att söka och förändrat vårt tillsynsarbete är några av de saker som skett. Vi kommer fortsätta att vara flexibla och lyhörda för de behov som finns.

Under arbetet med den här utgåvan av Här&Nu kom beskedet att Jeld-Wen stänger ner Vännäs Dörr, ett av de största privata företagen i vår kommun. Beskedet kom som en chock för många. Att produkter från Vännäs Dörr borgar för kvalitet är känt och det finns en hög kompetens hos Personalen. Från kommunens sida är beslutet om nedläggning och dess effekter en prioriterad fråga. Kommunens ledning har träffat Jeld-Wen och diskuterat hur kommunen kan bistå i situationen och hur vi kan ta tillvara på medarbetarnas kompetens. Vi har också haft dialog med Region Västerbotten och Arbetsförmedlingen liksom med det lokala näringslivet.

KAROLINA JOHANSSON

KAROLINA JOHANSSON
KOMMUNCHEF

HENRIK ÅSTRÖM
BITR. KOMMUNCHEF

vännäs

HÄR & NU, Näringslivsspecial 2020
Tidningen ges ut av Vännäs kommun
och delas ut till samtliga hushåll och
företag inom kommunen.

Ansv. utgivare Karolina Johansson
Omslagsfoto Malin Grönberg
Layout Sofia Tjärnström

Vännäs kommun
Ö Järnvägsgatan 1
911 81 Vännäs
Tel 0935-140 00
www.vannas.se
vannas.kommun@vannas.se

Upplaga 4 300 ex
Tryck Tryckeri City i Umeå AB

Politiken och näringslivet – så ser vi på framtiden och samarbetet

Att det finns skicklighet och ett stort engagemang i näringslivet i kommunen är något som kommunalråd Anna Frej (S) och oppositionsråd Anders Nilsson (C) är överens om. Att se till att det finns möjligheter för möten mellan kommunorganisation och näringsliv tycker de är en viktig del i att upprätthålla ett gott samarbete, nu och i framtiden.

– Jag upplever att det finns en positiv och stark anda i näringslivet och jag har fått bilden av att samarbetet med kommunen fungerar bra, säger kommunalråd Anna Frej och fortsätter: Hur vi i kommunorganisationen arbetar, våra beslut och vad vi levererar för tjänster och service i våra verksamheter är direkt eller indirekt viktigt för näringslivet. Det är viktigt för att vi ska ha en kommun som är attraktiv för företag att etablera sig i.

Föreningen Företagarna, Vännäs-handlarna och Företagsvägen är fler

exempel där fina samarbeten sker, både inom näringslivet självt och tillsammans med kommunen.

Näringslivsrådet, som delvis har skett digitalt under våren, är ett exempel på forum där kommun och näringsliv kan mötas.

– Det är en återkommande mötesplats som fungerar smidigt. På mötet kan vi prata om vilka förväntningar vi har på varandra och vilka förutsättningar vi har att uppfylla dessa, säger Anders Nilsson, oppositionsråd. Som kommunens representanter behöver vi vara särskilt lyhörda för företagen.

Framtiden med en levande landsbygd och naturupplevelser

– I Vännäs kan vi erbjuda en god uppväxtmiljö och ett rikt friluftsliv. Det är också sådant som är viktigt att tänka på när vi pratar om näringslivet. Vi behöver fortsätta att jobba för goda

Anna Frej (S) Kommunalråd

Bor: I Vännfors

Koppling till näringslivet:

Anna är uppvuxen med en pappa som var företagare och gjorde vedmaskiner, skoterkälkar och vedföruagnar.

Intressen: Samhällsfrågor, politik och hästar.

Anders Nilsson (C) Oppositionsråd

Bor: I Selet

Koppling till näringslivet:

Anders har arrangerat turer med försäkring/rafting, har kört buss och är företagare på landsbygden.

Intressen: Landsbygdsutveckling och samhällsfrågor. Gillar även litteratur och film.

kommunikationer så att fler vill flytta hit till kommunen, säger Anders. Det är viktigt med en attraktiv landsbygd för lantbruksföretagen och besöksnäringen också, fortsätter han.

Under våren har coronapandemin inneburit många utmaningar men även att många passat på att uppleva platsen Vännäs kommun.

– Vi ser att det har varit många människor på våra besöksmål och på vandringslederna i kommunen, säger Anna Frej. Hur vi arbetar med en hållbar turism i framtiden och lyfter möjligheterna till upplevelser och landsbygden kan göra mycket för utvecklingen framåt.

SOFIA TJÄRNSTRÖM
141 04

I höst öppnar lokala matproducenter en saluhall i Vännäs centrum!

Under de senaste åren har ett nytt affärsnätverk växt fram på Vännäs landsbygd, Lokalt & Nära. Nätverket består av mat- och hantverksproducenter. Förutom att producera, har nätverket också skapat flertalet populära event som lockat besökare från hela regionen.

Affärsnätverket Lokalt & Nära startade upp för några år sedan på eget initiativ, då man såg fördelarna med att kunna samarbeta om gemensamma frågor och skapa arrangemang för att locka besökare till kommunen.

Populära och viktiga evenemang

Tillsammans har Lokalt & Nära anordnat en rad populära evenemang som har haft stor betydelse för besöksnäringen i kommunen. Bland annat anordnar de höst- och vårmärnaderna på festplatsen samt Bysvängen och Landsbygdshelgen i augusti.

Flera av medlemmarna driver också gårdsbutiker som är populära besöksmål för såväl invånare i Vännäs kommun som turister i regionen. I höst

har de nya planer på gång, då de ska öppna Vännäs första saluhall.

Startade med en popup-butik

En av alla aktiviteter som nätverket har anordnat var en popup-butik med lokalproducerade varor som låg i entren till Icas butik februari till april 2018. Butiken fick ett gott mottagande hos kunderna och det var då de insåg att skulle vara möjligt att driva en liknande butik mer permanent i centrala Vännäs. En idé började växa fram hos några av medlemmarna om att öppna en saluhall i centrum.

– Fler och fler börjar veta vilka vi är och marknaden för våra produkter växer hela tiden. Flera av oss driver idag gårdsbutiker men genom att samlas på ett och samma ställe får vi många samordningsvinster, både för oss som företagare/producenter och för kunderna, säger Anne Sténs som driver Stenstorpet.

Fyra av aktörerna i Lokalt & Nära bestämde sig för att satsa på sin idé och startade en egen sektion för detta

inom nätverket. Efter att ha tittat på en del lokaler hittade de rätt när de fick se Henna Fastigheters lokal på Storgatan 2 i Vännäs, tidigare Tobias Optiks lokaler.

Detta kan du som kund förvänta dig av saluhallen

Lokalen håller just nu på att renoveras efter saluhallens behov och öppning sker under hösten 2020.

I saluhallen kommer du att kunna handla lokalproducerat livsmedel och hantverk. Förutom de fyra aktörerna bakom saluhallen så kommer alla medlemmar i nätverket Lokalt & Nära ha möjlighet att sälja produkter i butiken, både på kort och lång sikt. Det kommer också att finnas produkter från andra producenter i Västerbotten som kan erbjuda ett kompletterande utbud som inte finns i Vännäs, exempelvis ost.

Förutom att sälja varor så planerar de för ett café i lokalen samt för att anordna olika evenemang, till exempel smakprovningar.

Företagarna bakom öppnandet av saluhallen: Från vänster, Ewa Lindgren, Levagård, Anne Sténs, Stenstorpet, Agneta Lundström, Spölandsgrisen, Johan Wegebro, Forsbacka Lamm. Foto: Emelie Högländer.

– Målet är att det ska bli en mötesplats för såväl Vännäsbor som besökare. Utbudet kommer att ändras efter säsong och efter vilka företag som vill sälja sina produkter där just då, säger Anne.

Företagarna bakom saluhallen har ännu inte beslutat sig för några fasta öppettider då de vill kunna möta kundernas behov.

– Vi vill vara tillgängliga för våra kunder och lyhörda på vad som efterfrågas både gällande utbud och öppettider. Det kan innebära att vi har öppet vissa kvällar och helger, till exempel under biokvällar eller när det pågår andra evenemang i centrum. Vi vet att förändringar tar tid och vi lovar därför att ge det tid och kommer att köra på i minst tre år, säger Anne.

De upplever alla att de har fått ett fint mottagande av såväl hyresvärd som nya samarbetspartners och sponsor, som alla tror på idén.

– Folk har stöttat oss och tror på vår idé. Jag tror att det här kommer att vara ett bra tillskott till centrum och att det ger positiva effekter på det lokala näringslivet. Det ska vara enkelt att handla lokalproducerat och genom att öppna upp i centrum kommer vi närmare kunderna, säger Ewa Lind-

gren som driver Levagård. För mer information om när saluhallen öppnar, följ Lokalt & Nära på Facebook där det kommer annonseras med öppningsdatum & öppettider.

Företagen bakom saluhallen:

Stenstorpet

Stenstorpet drivs av Anne Sténs. Verksamheten består till största del av tunnbrödbakning i gårdens bagarstuga. I samma byggnad finner du också den lilla gårdsbutiken på sommaren med ett lokalt utbud.

Tunnbröd, sylt, saft, chokladpraliner, kakor, marmelad, stekost, torkade trattkantareller och lingonströssel är bara några av alla produkter som Anne Sténs tillverkar och säljer helt på egen hand.

Levagård

I Östra Spöland finns Levagård som drivs av Ewa och Leif Lindgren. Gården är en EKO – Krav gård sedan 2011. Ewa har sedan 2014 drivit en gårdsbutik på gården där du bland annat hittar gårdens Ekologiska Naturbeteskött av nötd och andra produkter. Under sommarsäsongen kan du också besöka Levas Gårdscafé med hembakt fika.

Spölandsgrisen

Thomas och Agneta Lundström, driver Lundströms gård, Spölandsgrisen, som ligger vid Vindelälven i Spöland. På gården finns grisar och lite växtodling så som spannmål och potatis.

Forsbacka Lamm

Johan Wegebro och Kicki Landström driver Forsbacka lamm, en gård med lammproduktion samt avel av främst Sydafrikansk Dorper och Gotlandsfår. Här finns även travhästar som tränar och tävlar.

EMELIE HÖGLÄNDER
141 18

#1 Kul att veta, om näringslivet:

I Vännäs kommun finns 1 145 jobb i de små företagen (<50 anställda). Det är 39% av samtliga jobb i kommunen.

Källa: Företagarfakta 2018

Jordbrukets betydelse för Vännäs

Intresset för var vår mat kommer ifrån ökar. Fler och fler förstår värdet av det svenska jordbruket och väljer aktivt svenskproducerade kött- och grönsaksprodukter. Vännäs kommun har träffat några av kommunens lantbrukare för ett samtal om utmaningar och styrkor med att vara bonde.

Den svenska djurhållningslagstiftningen är en av de mest omfattande i världen. Målet med lagstiftningen är friska djur som mår bra. Lagen innebär även aktivt förebyggande djurhälsovård.

I Sverige är antibiotikaanvändningen den lägsta i EU, något som är positivt då användning av antibiotika ger ökad resistens hos både människor och djur och som kan vara ett hot mot folkhälsan. Vi har med andra ord trygg och säker mat. Bondens omsorg om sina djur är en viktig del i att säkra en trygg djurhållning.

Självförsörjningsgrad

För trettio år sedan producerade Sveriges bönder 75 % av landets livsmedel. I dag är vi betydligt fler invånare, men producerar inte mer mat. Självförsörjningsgraden av livsmedel är nu nere på 50 % vilket innebär att Sverige är importberoende för att säkra mattillgången. Bland annat genom Coronapandemin höjs röster för att sätta fokus

på att öka matproduktionen. Under våren fick vi till exempel uppleva hamstring och brist på vissa varor.

– LRF, Lantbrukarnas Riksförbund, brukar säga att vi skulle få överleva på morotskaka om det blev kris och Sveriges gränser stängde, säger Stellan Strand, lantbrukare i Vännäs kommun. Socker, morötter och mjöl är de enda råvaror vi är självförsörjande på.

En vacker sensommar dag träffar näringslivsutvecklarna Emelie och Christin från Vännäs kommun, 15 lantbrukare vid Vännässjön. Bönderna de träffar beskriver att viljan att öka självförsörjningsgraden är hög i Vännäs. Under 2020 har positivt nog generationsskiftet skett på flera gårdar i Vännäs kommun och de poängterar att det finns utrymme för fler jordbruk. Det finns lediga gårdar i kommunen.

Jordbruket skapar arbete och biologisk mångfald

Att det svenska jordbruket är viktigt för matförsörjningen idag och i framtiden är tydligt men jordbruket skapar även arbetstillfällen utanför den egna gården. Ett jordbruk genererar 2,5 årsarbetstillfällen genom underleverantörer, entreprenader och maskintillverkning.

Jordbruket skapar även arbetstillfällen inom besöksnäring, förädlingskedja

och turism. En stark konkurrenskraft i hela livsmedelskedjan skapar jobb, hållbar tillväxt och starka värden som öppna landskap och levande landsbygd.

Den biologiska mångfalden gynnas också av jordbruk. Flera av de arter som lever här hotas av att det tidigare öppna landskapet växer igen om jordbruk upphör.

Vad behövs för att stärka de gröna näringarna?

Enligt bönderna som Vännäs kommun träffar så är lönsamhetsfrågan oerhört viktig. Ersättningen till mjölkbonden för mjölken har inte ökat i samma takt som produktionskostnaderna. Bönderna beskriver det som att ingen löneförhöjning skett på 40 år sett till kostnader och ersättning till bonden. Det behöver förändras.

Generations- och ägarskiftet beskrivs som en utmaning. För att ha bra lönsamhet krävs större och större enheter, robotgårdar och stora arealer. Detta gör det tufft för nya eller yngre som vill ta över eller köpa en gård. Det blir snabbt stora pengar som behövs och det är svårt att låna.

Bönderna menar att det är ett stort ansvar att börja med en stor djurbesättning. En optimal besättning av djur att börja med är 30-40 talet kor. Antalet skulle sedan kunna växlas upp

i lagom takt. Men, att göra så är svårt ur lönsamhetsperspektiv.

Vännäs bönder hoppas på en jordbrukspolitik som kan ge möjlighet till att driva mindre gårdar. De hoppas också på ökat konsumentstöd så att deras marginaler kan öka. De lyfter att det finns exempel på nya affärsmodeller som kan bli mer och mer vanliga i framtiden. Ett exempel är att två gårdar slås samman till en större enhet och lantbrukarna jobbar tillsammans under högsäsong men jobbar varannan vecka under mindre arbetsintensiva perioder. Detta skulle möjliggöra för egen tid och större flexibilitet för familjelivet.

Ett fantastiskt yrke

Flera av bönderna önskar att mer undervisning om det svenska jordbruket kunde rymmas inom skolundervisningen. För att tydligare koppla teori till praktik och att öka intresset hos barnen så tycker bönderna att besöksgårdarna i Vännäs borde anlitas oftare.

Att lyfta jordbrukets betydelse och förståelsen för hur vår mat produceras behöver ske på flera områden i samhället, menar bönderna.

Under samtalet med jordbrukarna återkommer de flera gånger till att de har ett fantastiskt yrke. De beskriver att omsorgen om djuren, friheten och närheten till jord och skog ger en givande miljö. Bönderna beskriver att var och en är sin egen chef men att sammanhållningen mellan bönderna är stark. I kommunen finns bra mark och det finns jordbrukare i nästan alla byar. Det finns en stark stolthet över den kvalitet som kött, mjölk och andra grödor som produceras i kommunen har.

CHRISTIN WESTMAN
141 43

Foto: Kommunikationsbyrån MÄJT

SAMARBETE SKAPAR FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ETT LEVANDE CENTRUM

För cirka två år sedan lanserade butikerna i Vännäs centrum ett nytt varumärke, Vännäshandlarna, som sedan dess har fortsatt att växa och utvecklas. Varumärket bygger på samarbete och fokuserar på digital närvaro.

Numera kan du se inspirerande bilder och nyheter som kommer in i butikerna på Instagram och Facebook samt shoppa ur ett noga utvalt utbud via Vännäshandlarnas nya webbplats: vannashandlarna.se.

– På många håll har detaljhandeln haft det tufft de senaste åren med ökad konkurrens från främst E-handeln. Flera centrumkärnor har fått lida av att det byggts fler och fler externa köpcentrum som lockat ut kunderna från centrum, säger Emelie Höglander, näringslivsutvecklare inom handel och turism på Vännäs kommun.

Ett levande centrum är skapar förutsättningar för tillväxt och välfärd och påverkar kommunens varumärke. I Vännäs finns ett brett utbud av butiker

med allt ifrån inredning, kläder, skor till byggmaterial och tjänster som massage och nagelvård. Inom kort öppnar dessutom en ny butik i centrum med fokus på lokalproducerat.

Vännäs kommun, har tillsammans med handlarna, arbetat aktivt under de senaste åren för att kunna stärka handeln i Vännäs och motverka att butikslokaler står tomma. Det har bland annat resulterat i varumärket Vännäshandlarna, där flera av butikerna i centrum ingår.

– Genom att samarbeta under ett gemensamt varumärke är det lättare att nå ut till en bredare målgrupp, säger Emelie och fortsätter: Det här samarbetet har också inneburit en ökad digital närvaro och en helt ny webbsida för våra butiker. Den nya webbsidan erbjuder “click and collect”, det innebär att du kan handla vissa produkter direkt på sidan för att sen, när det passar dig, hämta ut varan i butik. En jätterolig nyhet som jag hoppas att många tar chansen att nyttja.

forts...

Arbetet fortsätter med en centrumförening

Arbetet med att utveckla och stärka centrum fortsätter även i höst då målet är att starta upp en ny centrumförening i Vännäs. Syftet med föreningen är att skapa ett attraktivt och levande centrum i Vännäs kommun. Centrumföreningen är tänkt som en samarbetsorganisation mellan Vännäs kommun, handels/serviceföretag och fastighetsägare.

Enligt organisationen Svenska stadskärnor är samverkan nyckeln till en lyckad centrumutveckling.

– Genom att starta upp en centrumförening i Vännäs tror vi att vi kan öka samarbetet och skapa bättre dialoger mellan de tre parterna som ingår i föreningen. Vi kan också skapa oss en gemensam målbild för hur centrum ska utvecklas och hur vi fyller tomma lokaler som uppstår, säger Emelie.

Genom att det finns en organisation för centrum är tanken att det också ska bli lättare för företag som vill etablera sig i Vännäs. Målet är också att föreningen i framtiden ska kunna skapa evenemang i centrum och kanske ha ett gemensamt presentkort till alla butiker.

– Vi vill att centrum ska fortsätta leva och locka till besök samt att det ska vara möjligt att öppna upp nya butiker här även i framtiden. Det är en lyx att ha ett så brett utbud av butiker på en relativt liten ort som Vännäs, trots närheten till Umeå, avslutar Emelie.

EMELIE HÖGLANDER
141 18

STOR DRIVKRAFT HOS LILJASKOLANS UF-FÖRETAGARE

Liljaskolan har genom åren utmärkt sig med att ha många duktiga UF-företag. Priser som "årets hantverk", "årets UF-lärare", "årets tillväxtföretag", flera priser i "årets innovation" och flertalet individuella priser har delats ut till UF-elever från Liljaskolan.

Vad är UF?

UF står för Ung Företagsamhet och är en politiskt obunden och ideell utbildningsorganisation som innefattar att eleverna ska studera ett läsår inom ämnet entreprenörskap. Eleverna ska under läsåret ha startat, drivit och avslutat ett företag.

Under läsåret genomför UF-företagen en rad aktiviteter, exempelvis att arbeta fram en affärsplan, registrera företag och ha bankkontakter. De deltar även på mässor och marknader, har rådgivarträffar, "draknäste",

och skapar tävlingsbidrag till den regionala UF-mässan där de senare tävlar. Som avslutning på UF-året ska eleverna göra en årsredovisning och avsluta sitt företag.

Begreppen entreprenörskap, företagande och innovationstänkande väger tungt i utbildningen. Skolan har enligt läroplanen ett uppdrag att "bidra till att elever utvecklar kunskaper och förhållningssätt som främjar entreprenörskap, företagande och innovationstänk. Därigenom ökar elevernas möjligheter att starta och driva företag".

På Liljaskolan finns tio UF-lärare. En av dem är André Wiklund, som genom åren varit lärare för många UF-företag. Enligt André är det han kallar "ta för sig"-kunskapen och att eleverna lär sig att lösa problem det mest värdefulla de har med sig in i vuxen- och arbetslivet.

– Eleverna lär sig att arbeta självständigt, att kämpa och inte ge upp. Många startar också företag inom ett ämne de brinner för, vilket gör att de lägger ner otroligt mycket vilja och kraft i sina projekt, något som stärker lärandet, säger André.

Forskning visar att André Wiklund har rätt. Enligt forskning har de som drivit UF-företag:

- högre medelinkomst
- chefspositioner i högre grad
- högre etablering på arbetsmarknaden
- i större utsträckning startat företag senare i livet
- anställt fler personer i sina företag
- högre omsättning i sina företag
- längre livslängd på sina företag

... än dem som inte drivit UF-företag.

Nytt för 2020-2021

Liljaskolans vision för arbetet med entreprenörskap och Ung Företagsam-

het är att bli en ledande skola i Sverige vad gäller att på ett heltäckande sätt arbeta med entreprenöriella förmågor. Liljaskolan ska också vara den skola som förbereder eleverna bäst för deras framtida yrkesroll.

Som en del i att uppnå visionen har ett nytt samarbete med Rotary Vännäs startats. Tanken med samarbetet är bland annat att UF-eleverna ska få tillgång till det nätverk som Rotary kan erbjuda.

Barbro Lundmark, President för Rotary i Vännäs berättar att de tog kontakt med Liljaskolan för att höra sig för om Rotary Vännäs kunde vara med och bidra på något sätt. Inom Rotary lokalt och inom organisationen finns ett stort nätverk av människor med olika kompetenser, erfarenheter och bakgrunder som kan vara till stor nytta för UF-företagen.

– Vår insats kommer att vara att hjälpa eleverna att komma i kontakt med externa rådgivare och att vara en

testyta för UF-elevernas affärsidéer, säger Barbro.

Både Andre och Barbro ser med stor glädje fram emot samarbetet och hoppas det ska ge ytterligare kraft till Liljaskolans starka arbete inom UF.

CHRISTIN WESTMAN
141 43

#2 Kul att veta, om näringslivet:

Det mest förekommande namnet bland företagsledare i kommunen är Erik. Hela 16 företagsledare i Vännäs delar detta namn.

Källa: Företagarfakta 2018

Tips till dig som vill starta företag!

Vännäs kommun erbjuder råd och hjälp när du vill starta företag. Här finns en enkel checklista som du kan följa.

1. Affärsplan

Formulera din affärsidé så att den är enkel att förstå. Ta hjälp av vår mall för affärsplan som beskriver vad, hur och varför du ska starta företag.

2. Förutsättningar

Är affärsidén rätt för dig? Engagera familj och vänner. Var envis och säljande.

3. Tidpunkt

Ha koll på hur förutsättningarna ser ut för din marknad. Är din egen situation stabil?

4. Nätverk

Tveka inte att använda dina kontakter! ett bollplank och erfaren mentor är bra att ha.

5. Marknad och konkurrens

Vilka är dina kunder och var finns de? Kolla vad som är rätt pris.

Varför ska kunden köpa av just dig? Ta reda på allt om dina konkurrenter och deras marknadsföring. Vad är deras starka och svaga sidor?

6. Marknadsföring

Var tydlig i ditt budskap! Vad är det du säljer? Hitta enkla och kostnadseffektiva sätt att marknadsföra företaget på. Tänk på att det är du själv som är den bästa reklamen för ditt företag.

7. Internet

Ordna en mejladress till företaget. Skaffa en bra adress för hemsidan. Tänk på att den ska uppdateras!

8. Försäljning

Prioritera försäljning. Utgå från vad kunderna behöver. Våga sälja!

9. Budget och lönsamhet

Gör en ordentlig kalkyl så du vet hur du klarar utgifterna första tiden. Det kan dröja innan du får första intäkterna. Gör en likviditets- och resultatbudget. Håll koll på kostnaderna!

10. Bokföring, redovisning och revision

Vem ska sköta den löpande bokföringen? Du eller en konsult? Hitta gärna en konsult eller revisor som kan hjälpa dig med skatte- och revisionsfrågor. Se till att börja med bokföringen på en gång.

11. Företagsnamn

Hitta ett bra företagsnamn. Funkar det på nätet? Ta fram en logga så att företaget blir lätt att känna igen. Ska du ha visitkort och andra tryckprodukter? Eller räcker det med digital närvaro?

12. Företagsform

Vilken företagsform passar bäst? Vi hjälper dig att reda ut olika företagsformer.

13. Finansiering

Det finns olika möjligheter till finansiering som till exempel banker och Almi. I Vännäs har du möjlighet att söka företagsstöd hos Länsstyrelsen i vissa branscher. Vi hjälper dig att titta på detta. För att få lån eller stöd så krävs det att du har en bra affärsplan, marknadsplan och budget.

14. Skatter, avgifter, tillstånd och lagar

Kolla på verksamt.se för att få en inblick i vad som gäller för ditt företag. Där kan du även sköta ärenden till Skatteverket och Bolagsverket. Ansök

om F-skatt på Skatteverkets hemsida eller på verksamt.se.

Ta reda på hur det fungerar med momsen.

Vissa verksamheter är anmälningspliktiga till kommunen och kräver tillstånd och tillsyn. På vannas.se under Bo, bygga, miljö kan du läsa om miljötillsyn, livsmedel, bygglov och serveringstillstånd.

15. Försäkringar

Starta inte ditt företag utan rätt försäkring!

16. Avtal

Ta hjälp av en jurist eller annan expert på vilka avtal du behöver ha koll på. Är ni flera som startar företaget tillsammans så skriv kompanjonsavtal mellan er.

17. Lokaler och utrustning

Sköp ett företagsabonnemang till telefonen och fundera igenom vilken typ av utrustning du behöver.

Om du söker lokal för din verksamhet finns privata fastighetsbolag. Läs mer på vannas.se.

18. Personal

Anlita eller anställa? Fundera igenom vad som passar dig bäst.

Kontakt

Johan Hedvall
johan.hedvall@vannas.net

Christin Westman
christin.westman@vannas.se

VI KAN HJÄLPA DIG SOM ÄR- ELLER VILL BLI FÖRETAGARE!

Christin Westman
Näringslivsutvecklare

Christin arbetar med EU-finansiering för näringslivsprojekt, information och dialog med näringslivet. Hon arbetar även att lotsa företag rätt i kommunens organisation, hjälper till med företagsstödansökning till Region Västerbotten, ansökningar av lokala och regionala projekt för näringslivet samt med etableringar av företag.

Kontakt

christin.westman@vannas.se
Tel: 0935-141 43

Emelie Högländer
Näringslivsutvecklare, handel och turism

Emelie arbetar främst med handels- och turismplaneringsfrågor, information och marknadsföring för besökare samt att hon ansvarar för kommunens turismhemsida, visitvannas.se.

Emelie ansvarar även för kommunens befolkningsstatistik.

Kontakt

emelie.hoglander@vannas.se
Tel: 0935-141 18

#3 Kul att veta, om näringslivet:

2 217 invånare i Vännäs kommun arbetar i en annan kommun. De flesta pendlar till Umeå. 946 personer pendlar in till kommunen för att arbeta.

Källa: Företagarfakta 2018

#4 Kul att veta, om näringslivet:

De flesta invånarna i Vännäs kommun arbetar inom vård och omsorg. Det vanligaste yrket inom den privata sektorn är lastbils- och bussförare.

Källa: Företagarfakta 2018

Miljötillsyn – för en bättre miljö och hälsa

Kommunens miljö- och hälsoskyddsinspektörer arbetar bland annat med tillsyn enligt miljöbalken. I det arbetet ska de se till att företag följer reglerna i lagen men också arbeta för att inspirera och stärka företagen i sitt miljö- och hälsoskyddsarbete.

Många företag berörs av miljöbalken. Det kan till exempel vara industriell tillverkning, hygienisk verksamhet eller verksamheter som hanterar kemikalier eller avfall.

– Vi kan mycket om lagstiftningen, men företagen är experter på sin verksamhet. Vi försöker ha en öppen dialog och ha förståelse för varandra, säger Malin Holmlund.

Varje företag ska planera och kontrollera sin verksamhets miljöpåverkan.

Kommunens miljö- och hälsoskyddsinspektörer gör återkommande besök hos de verksamheter som berörs av miljöbalkens regler och granskar hur företagen jobbar med så kallad egenkontroll. Det är detta som kallas för tillsyn.

– Syftet med tillsynen är att se till att reglerna följs och även att om möjligt inspirera och stärka miljöarbetet. Vi möter en stor variation av verksamheter och de har kommit olika långt i sitt miljö- och hållbarhetstänk. Målet är inte att hitta fel utan att se så att allt är bra, säger Anna Hartvik.

– Om vi upptäcker miljöbrott eller andra allvarliga brister under tillsynen så har vi en skyldighet att ta ut en sanktionsavgift. Om verksamheten inte följer reglerna i miljöbalken kan vi besluta om åtgärder för att komma

tillrätta med problemen, säger Malin Holmlund.

Tillsyn under coronapandemin

På kommunen är det Plan- och miljönämnden som har tillsynsansvar och ska se till så att verksamheterna följer de regler som finns. I år har nämnden även fått i uppdrag att ansvara för tillsyn av trängsel på serveringsställen i och med coronapandemin.

Under försommaren gjorde kommunens miljöinspektörer tillsyn av trängsel på serveringsställen i kommunen, med goda resultat.

– Vi ser att serveringsställena i kommunen har tagit sitt ansvar och infört åtgärder för att informera besökare och för att förhindra att trängsel uppstår, säger Anna-Karin Löfgren.

Inspektörerna har behövt anpassa tillsynen till rådande omständigheter. I och med vissa åtgärder, bland annat gällande köer, har de bland annat uppmärksammat att det kan se ut att vara större folksamlingar än vanligt på vissa platser. När köerna blir glesare blir de också längre.

Avgifter för tillsyn

Riksdagen har bestämt att tillsyn finansieras genom avgifter enligt självkostnadsprincipen, och inte genom skatt. Den som har verksamhet med miljöpåverkan betalar för tillsynen och endast en mindre del skattefinansieras. Avgifterna/taxan beslutas av kommunfullmäktige.

– Det är förståeligt att det inte alltid är kul att behöva göra åtgärder eller betala för tillsyn, men så ser systemet ut och om du vill påverka avgifterna för din verksamhet behöver du visa att egentillsynen är god och att verksamheten arbetar för att förebygga risker, säger Malin Holmlund.

Kontakta oss

Du får enklast kontakt med kommunens miljöinspektörer genom att skicka e-post till:

plan.miljonamnden@vannas.se
eller genom att ringa kommunens växel på tel: 0935-140 00.

SOFIA TJÄRNSTRÖM
141 04

”INCITAMENT FÖR ENERGI-EFFEKTIVISERING” – PROJEKTET FORTSÄTTER

Inom ramen för projektet ”Incitament för energieffektivisering” besökte miljö- och byggavdelningen ett tjugotal verksamheter i Vännäs under 2018 och 2019 för att höra hur de arbetar med energifrågor samt ge tips och verktyg för att effektivisera.

Miljö- och bygg upplevde ett stort intresse från företagare och kommer att fortsätta projektet för energieffektivisering under 2020 och 2021.

Vilka aktiviteter på temat energieffektivisering tycker du som företagare skulle vara intressanta att

genomföra? Seminarier, energikonsultation eller liknande? Skicka förslag till plan.miljonamnden@vannas.se.

Projektet ”Incitament för energieffektivisering” finansieras av Energimyndigheten pågår 2016-2021. Projektet riktar sig till små och medelstora verksamheter och bedrivs i samverkan med miljöinspektörer på kommuner och Länsstyrelser.

Läs mer om projektet på www.energimyndigheten.se
Klicka på Energieffektivisering, och Jag vill energieffektivisera mitt företag.

Boka en tid med kommunens Energirådgivare!

Benny Jansson är kommunens energirådgivare. Från Benny kan du få svar på dina frågor om till exempel energisparande, energieffektivisering, val av värmesystem med mera. Du kan också få upplysningar om olika produkter inom energiområdet.

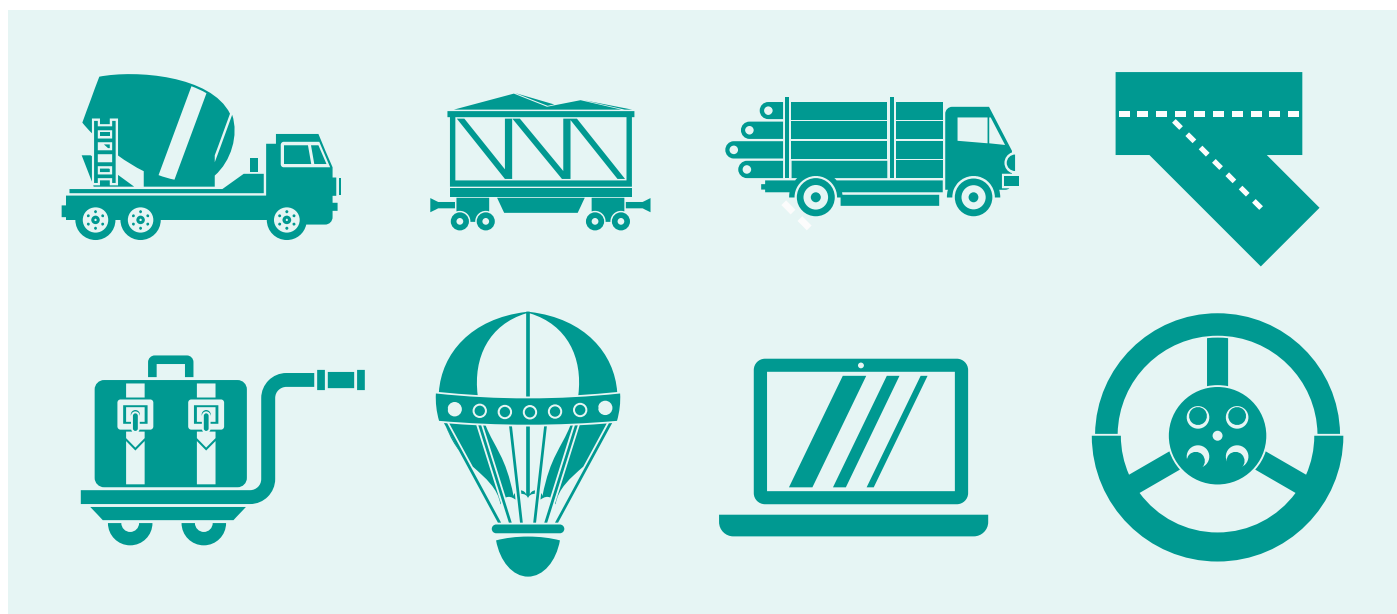
Benny finns på medborgarhuset i Vännäs. Någon dag i veckan arbetar han på Nordmalings kommun och då kan du nå honom via telefon.

Vem som helst kan få hjälp och rådgivning genom kommunen. Exempel på aktörer som söker rådgivning kan vara:

- Privatpersoner
- Företag
- Organisationer
- Föreningar

Benny Jansson
Energirådgivare
Tel: 0935-142 28
Mobil: 070-201 70 82

Offentlig upphandling – för att stärka det lokala och regionala näringslivet

När kommunen behöver köpa något sker det normalt genom en upphandling. Vid en upphandling kan leverantörer lämna anbud och kommunen väljer varor och tjänster som uppfyller kommunens krav till bästa möjliga pris. Kommunen sparar både tid och pengar genom att köpa rätt kvalitet till rätt pris. Det ger också många leverantörer chansen att erbjuda sina varor och tjänster.

De offentliga upphandlingarna i Sverige omfattar ca 700 miljarder kronor varje år. Att samverka och göra affärer med offentlig sektor kan innebära stora möjligheter för dig som är företagare.

Lagar och regler för kommunen

En kommun måste förhålla sig till de lagar och regler som gäller för offentlig sektor. Regelverket omfattar exempelvis lagarna LOF och LOV men också andra förordningar och regler. Regelverket ser i stort sett likadant ut inom hela EU. Bryter en kommun mot lagstiftningen kan böter utfärdas. Många uppfattar att en kommun alltid måste välja lägsta pris, men så är inte lagarna utformade. Kvalitet och pris

vägs oftast samman och utifrån detta bestäms vad som är det förmånligaste anbudet.

Samarbete och lokal upphandling

En stor del av de upphandlingar som görs sker i samverkan inom Umeå-regionen. Att öka andelen lokala och regionala inköp är viktigt. Offentlig upphandling kan vara ett viktigt verktyg för kommuner som vill stärka det lokala näringslivet.

Åtgärder som görs kan vara att dela upp upphandlingar i mindre delar så att inte bara stora aktörer kan lämna anbud, försöka avgränsa till att bara ställa krav som är relevanta och som kommer följas upp, förenkla mallar med mera. I vissa fall där kommunens totala inköp är låga kan kommunen förenkla upphandlingen genom direktupphandling, men även där finns styrande regelverk.

Många av de avtal som gäller finns publicerade offentligt i upphandlingsdatabasen e-avrop som går att hitta på kommunens webbplats vannas.se, under fliken ”inköp och upphandling”. Där går det också att

prenumerera på de upphandlingar som publiceras.

Frågor och kontakt

Vilka en kommun köper ifrån och för vilka summor är offentliga uppgifter. Om du har funderingar runt kommunens inköp/upphandlingar, vilka upphandlingar som planeras eller om du vill diskutera hur ditt företag skulle kunna bli en leverantör till kommunen kan du vända dig till oss på:

E-post: vannas.kommun@vannas.se
eller höra av dig till kommunchef
Karolina Johansson tel. 070-232 14 44.

Mer information om offentlig upphandling hittar du på:

- verksamt.se/driva/offentlig-upphandling
- konkurrensverket.se
- upphandlingsmyndigheten.se
- svensktnaringsliv.se - sök på Offentlig upphandling – tips till leverantörer och upphandlare

PÅGÅENDE DETALJPLANER INOM VÄNNÄS KOMMUN

Med hjälp av detaljplaner regleras mark- och vattenområdets användning samt bebyggelse och byggnadsverk. En detaljplan bedöms som påbörjad när ett ansökan om planbesked har beviljats av kommunen men detta innebär däremot inte att kommunens arbete med att ta fram själva detaljplanen påbörjas samtidigt.

Förutom förberedande arbete och planering innan ansökan om planbesked behöver det oftast göras flera utredningar. Detta kan till exempel vara geologisk utredning, dagvattenhantlingsutredning, utredningar kring buller, fastighetsrätt, trafikpåverkan, undersökning om miljöpåverkan med flera. Dessa behöver göras innan ett färdigt förslag till detaljplan kan tas fram.

Vad händer med förslaget till detaljplan?

När ett förslag till detaljplan är framtaget går det ut på samråd till myndigheter samt den krets av personer som är direkt berörda av förändringarna i området. De får då möjlighet att yttra sig. När inkomna synpunkter har behandlats och inarbetats i planhandlingarna ställs förslaget ut på gransk-

ning, yttranden kan lämnas även vid detta tillfälle. Efter att synpunkter på granskningshandlingarna har behandlats och inarbetats i planhandlingarna så tas detaljplanen upp för beslut om antagande. Beslutet sker antingen hos Plan- och miljönämnden eller hos kommunfullmäktige beroende på detaljplanens komplexitet samt överensstämmande med kommunens gällande översiktsplan.

Vad är en detaljplan?

En detaljplan är en plankarta med bestämmelser som talar om vad som får/kan byggas, på vilken markyta som det får/kan byggas samt hur mark och vatten ska användas inom ett bestämt område samt en tillhörande planbeskrivning som beskriver detaljplanens syfte och genomförandet av detaljplanen.

Genom upprättandet av en detaljplan får fastighetsägaren en bygggrätt och planen utgör underlag för kommande beslut om bygglov samt vissa anmälningsärenden, enligt plan- och bygglagen.

Detaljplanen tas fram genom en demokratisk och politisk process, är juridiskt bindande och gäller till dess

att den upphävs, ändras eller ersätts av en ny detaljplan. I praktiken kan det innebära att du och din granne kan ha olika bestämmelser att förhålla er till, till exempel om respektive markområde är planlagt vid olika tillfällen.

Detaljplaner under framtagande:

Just nu har kommunen flera detaljplaner på gång. Följande planer är under framtagande:

Detaljplan för Kv Fabriken mfl. (Vännäsby, nära Gothnellsgatan)

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra tomter för bostadsändamål/småhusbebyggelse samt en förskola.

Status: Samrådshandlingar är under framtagande.

Ändring av detaljplan för fastigheten VÄNDAN 1. (Vännäs kommunförråd)

Syftet med planändringen är att möjliggöra för utökning av pågående verksamhet på platsen samt justera befintliga planbestämmelser för att bättre passa nuvarande behov.

Status: Samrådshandlingar är under framtagande.

fortsättning...

Ändring av detaljplan för fastigheten TEGEN 1. (Vännäsby industriområde)

Syftet med planändringen är att möjliggöra även för publika verksamheter av ej störande karaktär, förutom befintlig planbestämmelse för handel.

Status: Samrådshandlingar är under framtagande.

Detaljplan för del av fastigheten HJORTEN 5. (Vännäsby, nära stationen)

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för bostadsändamål genom utökad användning av befintligt ändamål (användningsområde).

Status: Samrådshandlingar är under framtagande.

Detaljplan för BRÄNNAN 1:4 (Tallbackens Camping)

Syftet med planläggningen är att skapa förutsättningar för att utöka befintlig verksamhet (Tallbackens stugby) med småstugor.

Status: Samrådshandlingar är under framtagande.

Detaljplan för Brån 24:1, Brån S:7 och Sunnanå S:1. (I Brån, nära Sunnanå)

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för bostadsfastigheter för småhusbebyggelse.

Status: Samrådshandlingar är under framtagande.

Håll koll på detaljplaner och byggnationer i kommunen

På vannas.se/detaljplaner kan du läsa mer om detaljplanering och se kommunens pågående detaljplaner.

Miss a heller inte sidan vannas.se/framtidensvannas där du kan läsa mer om andra arbeten inom samhällsplaneringen i kommunen.

CAROLA NORDLÖF
142 13

NU KAN DU BYGGA STÖRRE ATTEFALLSHUS

Riksdagen har beslutat att storleken på komplementbyggnader som får uppföras utan bygglov, så kallade Attefallshus, utökas från 25,0 m² till 30,0 m² byggarea.

Lagändringen gäller både komplementbyggnader och komplementbostadshus. Ett Attefallshus kan till exempel vara ett fristående uthus, garage, uthyrningslägenhet eller annan mindre byggnad.

Syftet är att göra systemet med bygglovsbefriade åtgärder enklare och mer förutsebart för enskilda, byggbranschen och byggnadsnämnderna. Det bidrar även till ökad valfrihet för enskilda när

de ska välja byggnadstyp. Innan du börjar bygga ska du göra en byggnadsanmälan till kommunen och invänta ett startbesked. Lagändringen i Plan- och bygglagen började gälla den 1 augusti 2020.

Miljö- och Byggnadsavdelningen

plan.miljonamnden@vannas.se
Växel. 0935-140 00

#5 Kul att veta, om näringslivet:

Under 2018 startades 66 750 nya företag i Sverige, 29 av dem i Vännäs.

Källa: Företagarfakta 2018

#6 Kul att veta, om näringslivet:

Företagarna, tillsammans med alla anställda, bidrar med 109 miljoner kronor till kommunens skatteintäkter.

Källa: Företagarfakta 2018